

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research
Cilt: 13 Sayı: 71 Haziran 2020 & Volume: 13 Issue: 71 June 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA YER ALAN MAYA TÜRÜNDEKİ UZUN HAVALAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA* A RESEARCH ON MAYA UNMETERED FOLK MUSIC GENRE IN THE TURKISH FOLK MUSIC REPERTOIRE

Erkan AKBAŞ**
Yavuz ŞEN***

Öz

Türk halk müziğinde geleneksel ve kültürel bakımdan özel bir yere sahip olan uzun hava türlerinden biri de Mayalardır. İcrası ve seyir özellikleri bakımından diğer türlerden farklılık gösteren mayalar kendine özgü, karakteristik bir yapıya sahiptir. Bu araştırmanın amacı; TRT Türk halk müziği repertuvarında yer alan Maya türündeki uzun havaların kaynak kişi, yöre, tür bakımından incelenmesidir. Ayrıca bu tür hakkında uzman sanatçı görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada, genel tarama modeli kullanılarak nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılmış ve görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini TRT THM uzun hava repertuvarında bulunan 1072 adet eser, örneklemi ise TRT THM uzun hava repertuvarında yer alan 18 adet Maya türündeki eser oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda; TRT THM uzun hava repertuvarına Maya türünde nicel olarak en fazla eser kazandıran kaynak kişilerin Hafız Şerif Tanındı (Erzincan'lı Şerif), Hafız Osman Öge, Hulusi Seven ve Mahmut Güzelgöz olduğu, yöreleri bakımından yalnızca Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde söylenen bir tür olduğu, bu türün en fazla Elazığ, Erzincan, Erzurum ve Şanlıurfa yörelerine ait olduğu tespit edilmiştir. THM uzun hava repertuvarında yer alan dört farklı Maya türünün olduğu, bunların; Maya, Cigali Maya, Gelin Mayası ve Harput Mayası şeklinde isimlendirildiği görülmüştür. Bu türler içerisinde en fazla genel adlandırma olarak kullanılan Maya'nın olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Müziği, Repertuar, Uzun Hava, Tür, Maya.

Abstract

Maya is one of the unmetered folk music genres that have a special place in the traditional and cultural aspects in Turkish folk music. Differing from other species in terms of performance and seyir characteristics, Maya has a unique character. The purpose of this research is to study the Maya song in TRT (Turkish Radio and Television Association) Turkish unmetered folk music repertoire in terms of resource person, region, genre. In addition, it is aimed to reveal expert artist views on this genre. In the research, qualitative research methods were carried out by using the general screening model and interview technique was applied. The scope of the research consists of 1072 works in the TRT Turkish unmetered folk music repertoire, and the sample consists of 18 Maya genres in the TRT Turkish unmetered folk music repertoire. As a result of the research, it was determined that the people who quantitatively provided TRT Turkish unmetered folk music repertoire the most quantitative amount of works in the Maya genre are Hafız Şerif Tanındı (Şerif of Erzincan), Hafız Osman Öge, Hulusi Seven and Mahmut Güzelgöz, and that it is a species that is sung only in the Eastern and Southeastern Anatolia Regions, and it belongs to Elazığ, Erzincan, Erzurum and Şanlıurfa neighborhoods. It was observed that there are four different Maya species in the Turkish unmetered folk music repertoire, which are named as Maya, Cigali Maya, Bridal Maya and Harput Maya. It was concluded that Maya is the most commonly used naming among these species.

Keywords: Turkish Folk Music, Repertoire, Unmetered Folk Music, Genre, Maya.

*Bu çalışma, Doç. Dr. Yavuz ŞEN danışmanlığında, Erkan AKBAŞ tarafından yapılan "TRT Türk Halk Müziği Repertuvarında Yer Alan Maya Türündeki Uzun Havaların Müzikal Açidan İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinin bir bölümünden oluşturulmuştur.

** Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Yüksek Lisans Mezunlu, Erzurum/Türkiye, erkan_akbas_25@hotmail.com
ORCID ID: orcid.org/0000-0003-1768-5678

*** Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü, Erzurum/Türkiye, yavuzsen@atauni.edu.tr
ORCID ID: orcid.org/0000-0003-0042-4295

1. Giriş

Dünyada her millet kendi musikisinin ve değerlerinin bir başka millete göre daha çok özellik arz ettiğini savunmakla haklıdır. Ancak makam, usul, ezgi, söz unsuru, icra biçimi, icra ortamı ve bu musikiye eşlik eden çalgıların çokluğu ve renkliliği açısından Türk halk musikisinin de yerinin ve öneminin bir başka olduğunu kabullenmek gerekir (Turhan, 1992, XVII).

Sarısözen (1962, 7) GTHM'nin genel karakterini "hiçbir sanat endişesi duymadan, bir halk kitlelerinin her türlü duygu ve düşüncelerini, coşku, sevinç ve acılarını, doğumdan ölüme kadar tüm toplumsal olayları, gelenek ve görenekler içinde, sade, samimi ve içten ezgilerle anlatan ortak halk verilerine halk müziği denir" şeklinde tanımlamıştır.

Diğer bir tanımda ise; halk müziği, halk içinde her zaman var olan halk sanatçıları tarafından yakılmış, bestelenmiş, değişimler ve yoğrulmalarla dilden dile, telden tele, kulaktan kulağa yayılarak geçmişten günümüze ulaşmış geleneksel müziktir (Büyükyıldız, 2009, 89).

Geleneksel Türk halk müziğinin türlerinden biri olan uzun havalar kendine has söyleniş tarzı, usul yapısı ve duygusal anlatım tarzıyla Türk halk müziği kültürümüzde ayrı bir yere sahiptir. Genel olarak serbest ve ritimsiz (usulsüz) olarak doğaçlama üretilen ve uzun hava olarak adlandırılan türler, yöresel özelliklerine ve söyleniş biçimlerine göre şu şekilde tanımlanmaktadır.

"Serbest ölçülü olmaları ve resitatif (konuşur gibi) üslupla söylenmeleri nedeniyle diğer ezgilerden hemen ayrılan uzun havalar, en eski ezgi ve söyleme türü olarak ilk çağlardan günümüze gelmişlerdir... Uzun havaların ölçüsel serbestliği, "keyfilik" türünden öznelci bir serbestlik (başıbozukluk) değildir. Yani her isteyen bir uzun havayı istediği gibi okuyamaz, çalamaz. Uzun havalar da genel ve özel olarak, uzun hava ve türlerine özgü kurallara bağlıdır" (Kaynar, 1996, 105).

Uzun havalar, yöresel söyleniş biçimlerine göre farklılık arz etmektedir. Genel olarak serbest ritimli (usulsüz) olup, yöresel özelliklerine ve söyleniş biçimlerine göre; "Arguvan havaları, Barak havaları, Bozlaklar, Divanlar, Gurbet havaları, Hoyratlar, Mayalar, Müstezatlar ve Yol (yayla) havaları" olarak adlandırılır (Emnalar, 1998, 240).

Türk halk müziğinde uzun hava türlerinden biri olan Mayalar, belirli bir seyri ve dizisi olan ezgi kalıplarıyla serbestçe söylenen bir türdür. Üslup bakımından, diğer türlerden farklılık gösterir. Söyleniş tarzı ve ezgisi yönüyle oldukça samimi, lirik, yanık örneklerdendir (Tuna, 2001, 11).

Mayalar daha çok sevda ve ayrılık konularının işlendiği 11'li hece ölçüsünün kullanıldığı dördütlüklerden oluşmaktadır. Birbirine benzeyen dizileri ve başındaki "oğul oğul", "yavri yavri" katma sözleri sayesinde bozlak ve hoyratlardan kolayca ayrılabilirler. Diğer uzun havalardan ayrı bir ezgisel yapısı ve söyleniş biçimi (ağız) olan Mayaların söylenmesi için çok tiz ve gür bir ses gerekmektedir (Evin Küçükçelebi, 2002, 58).

Mayaların icrasında belirli bir yol izlenmektedir. İcra esnasında, önce saz ile "ayak" denilen bir açış müziği yapılır. Bu okunacak uzun havaya hazırlayıcı ve okuyucuyu konsantre edici bir ezgi niteliğindedir. Ayak, karara varınca solist girer. Solist uzun havayı devam ettirirken, cümle aralarında soluk almak için belli yerlerde susar ve kısa saz aralarına bırakır. Yani cümle motifleri arasında eşlik etmek üzere saz ile serbest bir müzik, sese eşlik eder (Tuna, 2001, 11). Maya'ya ayak yapacak sazıcının da, Mayanın ezgisel yapısını iyi bilmesi gerekir (Hoşsu, 1997, 29).

Mayaların icrasında özellikle mey, klarnet, zurna ya da bağlama ile bir açış yapılmasına karşın Elazığ Mayalarında başlangıçta ve söz aralarında çalgılarca usullü, ritmik bir ezgi bulunur. Bu çalgısal bölümde çoğunlukla 10/8'lik Curcuna usulü kullanılmaktadır. Mayalardan sonra çoğunlukla aynı makamda türküler seslendirilir (Emnalar, 1998, 367).

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygın olan Mayaların ilk çıkış yeri ve daha çok söylendiği yerler olarak özellikle Elazığ, Şanlıurfa, Diyarbakır, Kemaliye (Eğin) yöreleri bu tarzı kendi ağızları arasında gösterse de menşei bakımından daha ziyade Harput'tan çıktığı iddia edilmektedir. Bunun yanı sıra Malatya, Sivas, Erzurum, Divrik, Zara, Erzincan, bölge ağızları içinde kendilerine has karakteristik süslemelerle bir çeşni oluşturmuş ve en güzel örnekleri çeşitli yörelerde görülmüştür (Özgül, Turhan & Dökmetaş, 1996, 45).

Araştırmanın problem cümlesi; TRT Türk halk müziği repertuvarında yer alan Maya türündeki uzun havaların kaynak kişi, yöre, tür bakımından dağılımı nasıldır? ve bu tür hakkında uzman sanatçı görüşleri nelerdir? şeklinde oluşturulmuştur.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı; TRT Türk halk müziği repertuarında yer alan Maya türündeki uzun havaların kaynak kişi, yöre, tür bakımından incelenmesidir. Ayrıca bu tür hakkında uzman sanatçı görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırma, THM repertuarında yer alan Maya türündeki uzun havaların kaynak kişi, yöre, tür bakımından incelenmesi ve bu tür hakkında uzman sanatçı görüşlerinin ortaya konulması ve değerlendirilmesi bakımından önemlidir.

3. Araştırmanın Yöntemi ve Modeli

Bu araştırmada, genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılmış ve görüşme tekniği uygulanmıştır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir kanıya varmak, amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan modeller olarak adlandırılmaktadır. Araştırmaya konu olan olay kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2015, 77-79).

Nitel araştırma, araştırmacıların doğal ortamda mülakat, gözlem, doküman gibi çoklu yöntemlerle veri topladığı, toplanan verilerin bütün veri kaynaklarına karşılık gelen kategoriler veya temalar halinde organize edilip anlamlandırılarak bütüncül bir yaklaşımla sunulduğu, araştırmacıların çalışmalarına kendilerini tam olarak yansıttıkları araştırma türü olarak tanımlanabilir (Creswell, 2013, 45-47).

Görüşme, nitel araştırmacıların, çalışmalarında yer alan katılımcıların davranışları, duyguları, etraflarındaki dünyayı ne şekilde ifade ettikleri ve geçmişte olup bitmiş tekrar etmeyecek olan deneyimleri hakkında bilgi edinebilmek için kullandıkları bir nitel veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir (Merriam, 2013, 86). Görüşme, araştırmada ele alınan konuyu katılımcıların bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarının oluşmasına neden olan sosyal yapı ile süreçlerin neler olduğunu ortaya çıkarabilmeye olanak sağlar (Yıldırım & Şimşek, 2013, 46).

3.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

TRT THM uzun hava repertuarında bulunan 1072 adet eser araştırmanın evrenini, TRT THM uzun hava repertuarında yer alan 18 adet Maya türündeki eser ise örneklemi oluşturmaktadır. Bu eserlere ilişkin repertuar numaraları ve eserlerin adları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: TRT Türk Halk Müziği Uzun Hava Repertuarında Yer Alan Maya Türündeki Eserler

Sıra No	Rep. No.	Eser Adı
1	10	Ağla Gönül Yine Bugün Ağlamanın
2	19	Akşam Olur Güneş Gider Ay Gelir
3	91	Bilmem Kaderden Mi Bilmem Tecelli
4	99	Bir Gül İçin Bülbül Giymiş Karalar
5	101	Bir Kara Kaş Bir Kara Göz Sende Var
6	246	Huma Kuşu
7	301	Maraş Maraş Derler Bu Nasıl Maraş
8	349	Süsen Açmaz Sümbül Açmaz
9	388	Yaz Gelende Çıkam Yayla Senin Başına
10	389	Yaz Geline Yaylaları Gezmeli
11	542	Düş Müdür Hayal Midir Bilmedin
12	618	Gelini Gelini Köyün Gelini
13	649	Humar Gözlüm Bakışından Doyamam
14	652	İki Bülbül Figan Eder Bir Güle
15	668	Kemend Attım Dala Ben
16	736	Yakına Gel Yakına
17	821	Benim Aşnam Kemer Bağlar Beline
18	837	Su Değilem Akam Akam Durulam

3.2. Verilerin Toplanması

Araştırmanın kuramsal bölümü için alanyazın araştırması yapılarak elde edilen nitel veriler oluşturulmuştur. Araştırmanın nitel verileri toplanırken, öncelikle Mayalara yönelik kuramsal kaynaklar taranmış ve TRT THM uzun hava repertuarında yer alan toplam 18 Maya tespit edilmiştir. Araştırmaya

yönelik Maya türündeki uzun havalar hakkında araştırmacılar tarafından açık uçlu sorular hazırlanarak uzman görüşleri alınmıştır. Görüşleri alınan uzman grubu özellikleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Mayalar Hakkında Görüşleri Alınan Uzman Grubu

Kişi Kodu	Ad	Görev Yeri	Unvanı	Branşı	Görev Yılı
U1	Salih Turhan	İst. KTB THM Dev. Kor.	Sanatçı	Ses Sanatçısı	1987-Halen
U2	Adile Kurt Karatepe	TRT İstanbul Radyosu	Sanatçı	Ses Sanatçısı	2002-Halen
U3	Zafer Taştan	TRT İstanbul Radyosu	Sanatçı	Saz Sanatçısı	1999-Halen

Uzman kişiler ile yapılan görüşmeler sonucunda Maya türündeki uzun havalar hakkındaki görüşleri alınarak benzerlik ve farklılıkları sonuçlar kısmında verilmiştir. Araştırmaya yönelik maya türündeki uzun havalar hakkında araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Uzmanlara Yöneltilen Açık Uçlu Sorular

Sorular
1. Maya türündeki uzun havaların belirleyici özellikleri nelerdir?
2. Maya türündeki uzun havaların seyir (makam) özellikleri nasıldır?
3. Gelin Mayası nedir? diğer Maya türlerinden farkı nelerdir?
4. Cıgali Maya nedir? diğer Maya türlerinden farkı nelerdir?
5. Harput Mayası nedir? diğer Maya türlerinden farkı nelerdir?
6. Literatürde bilinen makam (Hüseyini Makamı) dışında seyir özelliği gösteren maya örnekleri var mıdır? nelerdir?
7. Harput Mayası, Cıgali Maya ve Gelin Mayası dışında bildiğiniz ve icra ettiğiniz maya türü var mıdır? nelerdir?

4. Bulgular ve Yorum

- Araştırmada, THM repertuarında yer alan Maya türündeki uzun havaların kaynak kişi, yöre ve tür bakımından dağılımına ilişkin bulgu ve yorumlara sırasıyla tablolar halinde yer verilmiştir.

Tablo 4: TRT Türk Halk Müziği Uzun Hava Repertuarında Yer Alan Mayalar

Rep. No.	Eser Adı	Yöresi	Kaynak Kişi	Derleyen	Türü
10	Ağla Gönül Yine Bugün Ağlamanın	Adıyaman	Mehmet Ali Erdem	TRT Müz. Dai. Başkanlığı	Maya
19	Akşam Olur Güneş Gider Ay Gelir	Sivas/ Divriği	Nuri Üstünses	Muzaffer Sarısözen	Maya
91	Bilmem Kaderden mi Bilmem Tecelli	Şanlıurfa	Mustafa Şahin	Abuzer Akbıyık	Maya
99	Bir Gül İçin Bülbül Giymiş Karalar	Erzincan	Hafız Şerif Tanındı (Erzincan’lı Şerif)	TRT Müz. Dai. Başkanlığı	Maya
101	Bir Kara Kaş Bir Kara Göz Sende Var	Elazığ	Mustafa Keser	TRT Müz. Dai. Başkanlığı	Maya
246	Huma Kuşu	Erzurum	Hulusi Seven	TRT Müz. Dai. Başkanlığı	Maya
301	Maraş Maraş Derler Bu Nasıl Maraş	Şanlıurfa	Mahmut Güzelgöz	Abuzer Akbıyık/ Osman Güzelgöz	Maya
349	Süsen Açmaz Sümül Açmaz	Elazığ	Hafız Osman Öge	-	Cıgali Maya
388	Yaz Gelende Çıkam Yayla Senin Başına	Erzurum	Faruk Kaleli	Muzaffer Sarısözen	Maya
389	Yaz Geline Yaylaları Gezmeli	Şanlıurfa	Mahmut Güzelgöz	Abuzer Akbıyık/ Osman Güzelgöz	Maya
542	Düş Müdür Hayal midir Bilmedim	Diyarbakır	Celal Güzelses	TRT Müz. Dai. Başkanlığı	Maya
618	Gelini Gelini Köyün Gelini	Malatya	Fahri Kayahan	Fahri Kayahan	Maya
649	Humar Gözlüm Bakışından Doyamam	Elazığ	Hafız Osman Öge	Şenel Önalı	Maya
652	İki Bülbül Figan Eder Bir Güle	Erzurum	Hulusi Seven	Hulusi Seven	Maya
668	Kemend Attım Dala Ben	Erzincan	Hafız Şerif Tanındı (Erzincan’lı Şerif)	Erzincan’lı Şerif	Harput Mayası
736	Yakına Gel Yakına	Doğu Anadolu	Sadeddin Kaynak	Sadeddin Kaynak	Maya
821	Benim Aşnam Kemer Bağlar Beline	Gaziantep	Osman Kargı	Ferruh Arsunar	Gelin Mayası
837	Su Değilem Akam Akam Durulam	Erzincan	Hafız Şerif Tanındı (Erzincan’lı Şerif)	Fahri Taş	Maya

Tablo 4’e göre TRT THM uzun hava repertuarında 18 adet Maya türünde uzun havanın kayıtlı olduğu tespit edilmiştir (www.trt.notaarsivi.com).

Tablo 5: TRT THM Uzun Hava Repertuvarında Yer Alan Mayaların Kaynak Kişi Bakımından Dağılımı

Kaynak Kişi	f	%
Hafız Şerif Tanındı (Erzincan'lı Şerif)	3	16.63
Hafız Osman Öge	2	11.11
Hulusi Seven	2	11.11
Mahmut Güzelgöz	2	11.11
Mehmet Ali Erdem	1	5.56
Nuri Üstünses	1	5.56
Mustafa Şahin	1	5.56
Mustafa Keser	1	5.56
Sadeddin Kaynak	1	5.56
Faruk Kaleli	1	5.56
Fahri Kayahan	1	5.56
Celal Güzelses	1	5.56
Osman Kargı	1	5.56
Toplam	18	100

Tablo 5'e göre TRT THM uzun hava repertuvarında yer alan Maya türündeki uzun havaların kaynak kişileri bakımından %16.63 oran ile (3 eser) Hafız Şerif Tanındı (Erzincan'lı Şerif), %11.11 oran ile (2 eser) Hafız Osman Öge, Hulusi Seven ve Mahmut Güzelgöz, %5.56 oran ile (1 eser) Mehmet Ali Erdem, Nuri Üstünses, Mustafa Şahin, Mustafa Keser, Sadeddin Kaynak, Faruk Kaleli, Fahri Kayahan, Celal Güzelses ve Osman Kargı'ya ait olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda; TRT THM uzun hava repertuvarına nicel olarak en fazla eser kazandıran kaynak kişilerin Hafız Şerif Tanındı (Erzincan'lı Şerif), Hafız Osman Öge, Hulusi Seven ve Mahmut Güzelgöz olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6: TRT THM Uzun Hava Repertuvarında Yer Alan Mayaların Yörelere Göre Dağılımı

Yöre	f	%
Elazığ	3	16.66
Erzincan	3	16.66
Erzurum	3	16.66
Şanlıurfa	3	16.66
Adıyaman	1	5.56
Diyarbakır	1	5.56
Doğu Anadolu	1	5.56
Gaziantep	1	5.56
Malatya	1	5.56
Sivas/Divriği	1	5.56
Toplam	18	100

Tablo 6'ya göre TRT THM uzun hava repertuvarında yer alan Maya türündeki uzun havalar içerisinde %16.66 oran ile Elazığ, Erzincan, Erzurum ve Şanlıurfa, %5.56 oran ile Adıyaman, Diyarbakır, Doğu Anadolu, Gaziantep, Malatya ve Sivas/Divriği yörelerine ait olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda; nicel olarak en fazla Maya'ya sahip yörelerin Elazığ, Erzincan, Erzurum ve Şanlıurfa olduğu tespit edilmiştir. Maya türündeki uzun havalar yöreleri bakımından yalnızca Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde söylenen bir tür olduğu da görülmektedir.

Tablo 7: TRT THM Uzun Hava Repertuvarında Yer Alan Mayaların Türleri Bakımından Dağılımı

Tür	f	%
Maya	15	83.32
Cigali Maya	1	5.56
Gelin Mayası	1	5.56
Harput Mayası	1	5.56
Toplam	18	100

Tablo 7'ye göre TRT THM uzun hava repertuvarında yer alan 4 farklı Maya türünün olduğu, bunların %83.32 oran ile (15 eser) Maya, %5.56 oran ile (1 eser) Cigali Maya, Gelin Mayası ve Harput Mayası şeklinde isimlendirildiği görülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda; bu türler içerisinde en fazla genel adlandırma olarak kullanılan Maya'nın olduğu tespit edilmiştir.

- Araştırmada TRT THM repertuvarında yer alan maya türündeki uzun havalara ilişkin araştırmaya katılan uzman sanatçı görüşleri doğrultusunda bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.
 - ✓ Araştırmacı tarafından hazırlanan sorulara yönelik U1 (S. Turhan, Kişisel iletişim, 18 Ekim 2019) Mayalar hakkındaki görüşlerini;
 1. Maya türündeki uzun havaların belirleyici özellikleri nelerdir?

Maya halk müziğinin, kırık hava, uzun hava ve karma havadan oluşan üç formundan biri olan uzun hava formuna dahil alt dallardan birisidir. Form yapısı bakımından iki farklı biçimi vardır. Bunlardan ilki ayak ve vokal ezgisi tamamen serbest olan aynı zamanda en yaygın Maya türüdür. Diğer ise; Ayak ezgisi ritmik vokal ezgisi serbest olan karma hava özelliğine haiz Mayalardır. Bu Mayaların bölgesi; Harput/Elazığ başta olmak üzere, Malatya, Diyarbakır, Şanlıurfa, Adıyaman, Erzincan'dır. Bu ayağı ritmik olan Mayaların form anlamında Azerbaycan'daki karşılığı; Zerbi/Ritmik Mugam'dır.

Mayalarda genellikle koşma tarzı şiirler güfte olarak kullanılırken Harput/Elazığ, Malatya, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Adıyaman'da Divan tarzı şiirler de Mayalarda söz unsuru olarak sıkça kullanılmaktadır.

2. Maya türündeki uzun havaların seyir (makam) özellikleri nasıldır?

Makamsal anlamda Mayalar genellikle Hüseyni makamında olup seyir anlamında ise inici karaktere sahiptir. Ezgi işleniş bakımından sade motiflerden oluşmaktadır. Bir kısım Mayalar da yarım meyan yapılırken bir kısmında ise belirgin meyan yapılmaktadır. Maya icra edilen illerin bir kısmında sesi tiz olan sanatçılar, Mayaları hoyrat gibi oktavadan okumaktadırlar.

3. Gelin Mayası nedir? diğer Maya türlerinden farkı nelerdir?

Gelin Mayası'nın diğer Mayalardan farkı yoktur. Ancak Şanlıurfa repertuarında yer alan ve içerisinde geçen "Bu Gelin Maya Gelin" lafzından dolayı "Gelin Mayası" diye anıldığını düşünmekteyim.

4. Cıgalı Maya nedir? diğer Maya türlerinden farkı nelerdir?

Kelimenin doğru yazılımı "Cıgalı Maya"dır. Maya olarak tek örneği Harput/Elazığ repertuarında mevcut olup form olarak ayağı ritmik vokal bölümü serbest yani "karma hava" özelliğine haiz maya çeşitlerindendir. Harput/Elazığ yerel kaynaklarında Merhum İshak Sunguroğlu, Fikret Memmişoğlu yayımladıkları kitaplarda galatimeshur* "Cıgalı Maya" olarak yazmışlar ve halen Elazığ'da bu galatı ısrarla körü körüne devam ettirmektedirler. Harputlu Hafız Osman Öge'nin eski ses kayıtlarından hareketle bu eser Şenel Önal'dı tarafından notaya alınmış, günümüzdeki kaydı "Süsem Açmış Sümbül Açmaz Gül Ağlar" başlığı ile onun gıyabi öğrencisi Mustafa Döner'e aittir. Kars, Azerbaycan aşık havaları arasında "Cıgalı Tecnis" ile Şanlıurfa/Kısa'ta "Cıgalı Semah" adı ile bilinip icra edilen eserleri de zikretmek gerekir.

5. Harput Mayası nedir? diğer Maya türlerinden farkı nelerdir?

Harput Mayası da ayağı ritmik vokal bölümü serbest icra edilen karma hava özelliğine sahip bir mayadır. Kaldı ki bugün Erzurum repertuarına dahil olan meşhur "Huma Kuşu Yükseklerden Seslenir" adlı Mayanın ilk plak kaydı üzerinde de "Harput Mayası" yazmaktadır. Pek tabii bu haliyle bir Erzurum havasıdır artık. Harput Mayasını esas aldığımızda, Diyarbakır, Erzurum, Erzincan, Sivas repertuarında aynı eserin yakın ezgi varyantları mevcuttur.

6. Literatürde bilinen makam (Hüseyni Makamı) dışında seyir özelliği gösteren maya örnekleri var mıdır? nelerdir?

Hüseyni makamının dışında maya hatırlamıyorum.

7. Harput Mayası, Cıgalı Maya ve Gelin Mayası dışında bildiğiniz ve icra ettiğiniz maya türü var mıdır? nelerdir?

Harput, Cıgalı ve Gelin Mayası gibi adlandırılan Mayalar literatürde var. Ancak özel adları olmayıp da sırf "Maya" diye anılan eserler de mevcuttur şeklinde belirtmiştir.

- ✓ Araştırmacı tarafından hazırlanan sorulara yönelik U2 (A. Kurt Karatepe, Kişisel iletişim, 20 Kasım 2019) Mayalar hakkında genel görüşlerini;

Maya türündeki uzun havalar; Hüseyni makamında yakılmıştır. Hüseyni makamının tüm karakteristik özellikleri Mayalarda kullanılır. La perdesinden Mi perdesine çıkış ile başlar. Belirli resitatif tekrarlamalar ile icra edilir. Perdeler üzerinde kısa kalışlar ile karara gelinir.

Cıgalı Maya türü Erzurum, Erzincan ve Sivas'ta görülen Maya türlerinden farklıdır. Öncelikle her beyit arasında bir ritmik arasaz vardır. İlk beyitlerde Mi perdesinde nağme zenginliği gösterilir. Daha sonraki beyitlerde Sol perdesine yoğun çarpmalar ile icra edilir ve diğer Maya türlerinden farklı olarak Hüseyni makamını tizlerde genişleyerek, kullanarak karara gelinir.

Gelin Mayasını bilmiyorum şeklinde belirtmiştir.

- ✓ Araştırmacı tarafından hazırlanan sorulara yönelik U3 (Z. Taştan, Kişisel iletişim, 26 Kasım 2019) ise Mayalar hakkında genel görüşlerini;

Hüseyni makamının dışında Uşşak makamında da Mayalar vardır. "Başına Bağlamış Gülden Yazma ve Bülbül Tek Uyandım" isimli uzun hava örneklerinde Hüseyni perdesine çarpma şeklinde Uşşak makamının güçlüsü olan Neva perdesini güçlü olarak gösterir.

* Galatimeshur: Yaygınlaştığı için yanlışlığına önem verilmeden kullanılagelen söz, deyim, terim, yaygın yanlış (TDK [Türk Dil Kurumu], sozluk.gov.tr).

Harput Mayası'nın diğer Mayalardan farkı tiz bölgede seyir özelliği göstererek Sol perdesi sonrasında Mi perdesinde yarım kalışlar yaparak karara gelir.

Arasaz sadece Cıgali Maya'da olmaz. Erzurum'da da görülür "Hozan Dağlar" isimli uzun havanın arasazı "Dadaş Dinlendirme Havası"dır".

Lavik Ağzı (Her Sabah Her Seher Gel Geç Buradan), Yayla Mayası (Yaz Gelince Yaylaları Gezmeli) ve Eğin Ela Gözlüsü (Yeşil Kurbağalar Öter Göllerde) tür ve isimli uzun havalarda Mayadır. Kars, Erzurum, Erzincan ve Van bölgelerinde âşık ağzı uzun havalarda da Maya görülür. Ayrıca Dengbej kıamlarında da Maya görülür. Bölgede yaşayan eski halklarda örneğin Ermenilerde de var; komşularım vardı babam çok güzel Maya okur derdi şeklinde belirtmiştir.

Uzmanlar ile yapılan görüşmelerde vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda U1, U2 ve U3'ün Maya türündeki uzun havaların Hüseyini makamında oldukları, U1'in vermiş olduğu "Hüseyini makamı dışında Maya hatırlamıyorum" cevabına ek olarak U3'e göre Uşşak makamında da Maya türünde uzun havalar olduğu örnekleri ile görüşünde belirtilmiştir.

U1'e göre; Harput Mayası, Cıgali Maya ve Gelin Mayası dışında Maya türlerinin de var olduğunu, bunun yanı sıra özel adları olmayıp sırf Maya olarak adlandırılan eserlerinde mevcut olduğunu belirtmiştir. U1'e ek olarak U3 Lavik Ağzı, Yayla Mayası ve Eğin Ela Gözlüsü olarak adlandırılan türlerinde Maya türü olduğunu, âşık ağzı uzun havalarda, Dengbej kıamlarında ve bölgede yaşayan eski halklarda Ermenilerde de Maya örnekleri görüldüğünü ifade etmiştir.

5. Sonuç ve Öneriler

• Araştırma sonucunda; TRT THM uzun hava repertuarına Maya türünde nicel olarak en fazla eser kazandıran kaynak kişilerin Hafız Şerif Tanındı (Erzincan'lı Şerif), Hafız Osman Öge, Hulusi Seven ve Mahmut Güzelgöz olduğu, yöreleri bakımından yalnızca Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde söylenen bir tür olduğu, bu türün en fazla Elazığ, Erzincan, Erzurum ve Şanlıurfa yörelerine ait olduğu tespit edilmiştir.

THM uzun hava repertuarında yer alan dört farklı Maya türünün olduğu, bunların; Maya, Cıgali Maya, Gelin Mayası ve Harput Mayası şeklinde isimlendirildiği görülmüştür. Bu türler içerisinde en fazla genel adlandırma olarak kullanılan Maya'nın olduğu sonucuna varılmıştır.

• Araştırmada uzman sanatçılara yöneltilen sorulardan elde edilen sonuçlara bakıldığında; "U1, U2 ve U3'ün Maya türündeki uzun havaların Hüseyini makamında oldukları, U1'in vermiş olduğu "Hüseyini makamı dışında Maya hatırlamıyorum" cevabına ek olarak U3'e göre örnekleri ile Uşşak makamında da Maya türünde uzun havalar olduğu" görüş olarak belirtilmiştir.

Maya türleri ve adlandırılması ile ilgili olarak ise "U1'e göre; Harput Mayası, Cıgali Maya ve Gelin Mayası dışında Maya türlerinin de var olduğu, bunun yanı sıra özel adları olmayıp sırf Maya olarak adlandırılan eserlerinde mevcut olduğu belirtilmiştir. U1'e ek olarak U3 Lavik Ağzı, Yayla Mayası ve Eğin Ela Gözlüsü olarak adlandırılan türlerinde Maya türü olduğunu, âşık ağzı uzun havalarda, Dengbej kıamlarında ve bölgede yaşayan eski halklarda Ermenilerde de Maya örnekleri" görüldüğü ifade edilmiştir.

Uzun havalar, Anadolu insanının sevinç ve mutluluğundan ziyade çaresizliğini, ayrılığı, ölümü, aşkı, gurbeti, sıla ve yare duyulan özlemi dile getirdiği bir haykırıdır. Genel olarak ölçsüz olmalarından dolayı notaya alınması zor olsa dahi Türk kültürünün kalıcılığı ve gelecek nesillere ulaştırılması sebebiyle böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Türk kültürüne hizmet ve kendi değerlerimizin korunup yaşatılması anlamında bu tür konulara daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yapılacak olan yeni çalışmalarda bu araştırmaya benzer şekilde diğer uzun hava türleri (mugam, gurbet havası, bozlak vb) üzerinde de yapılarak Türk kültürünün yapı taşlarından biri olan geleneksel müziklerimizin gün yüzüne çıkarılması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması açısından oldukça faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Büyükyıldız, H. Zeki (2009). *Türk halk müziği-ulusal Türk müziği*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.
- Creswell, John W. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. (Üçüncü basımdan çeviri). (Çev. M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Emnalar, Atıncı (1998). *Türk halk müziği ve nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Evin Küçükçelebi, Aylin (2002). *Uzun havalar*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hoşsu, Mustafa (1997). *Geleneksel Türk halk müziği nazariyatı*. İzmir: Peker Yayınevi.
- Karasar, Niyazi (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi* (21. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Kaynar, Ümit (1996). *Türk halk kültürü ve halk müziği*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Merriam, Sharan B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (Üçüncü basımdan çeviri) (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.(Eserin orijinali 2009'da yayımlandı).
- Özgül, Mustafa., Turhan, Salih & Dökmetaş, Kubilay (1996). *Uzun havalarımız*. Ankara: Cem Web Ofset Ltd. Şti.
- Sarisözen, Muzaffer (1962). *Türk halk musikisi usulleri*. Ankara: Resimli Posta Matbaası.
- Tuna, Kenan (2001). *Erzurum türküleri ve nazariyatı*, Ankara: Semih Ofset Matbaacılık.
- Turhan, Salih (1992). *Anadolu halk türküleri ve ezgileri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Yıldırım, Ali & Şimşek, Hasan (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (Genişletilmiş dokuzuncu basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

- <https://www.trt.notaarsivi.com/thm.php>[Erişim Tarihi:18.03.2016].
- <https://sozluk.gov.tr> (galatımeşhur)[Erişim Tarihi:25.11.2019].

TRT THM uzun hava repertuvarında on sekiz adet maya türünde eser olduğu ve bunlardan dördünün daha önceden notaya alındığı belirlenmiştir. Diğer on dört eserden on üçünün ses kaydına ulaşılarak araştırmacılar tarafından notaya alınmış, *Su Değilem Akam Akam Durulam* isimli Erzincan yöresine ait eserin ses verisine ulaşılamadığından notaya alınamamıştır.

➤ Ağla Gönül Yine Ağlamanın Zamanı Geldi

Adıyaman yöresine ait “Ağla Gönül Yine Ağlamanın Zamanı Geldi” adlı eser, Aysun Gültekin’in okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

Yöre
Adıyaman

Ağla Gönül Yine Ağlamanın Zamanı Geldi

Derleyen
TRT Müz. Dai. Başkanlığı

Kaynak Kişi
Mehmet Ali ERDEM

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Serbest

A _____ h ağ la gö nül yi ne bu gü _____

2 _____ n ağ la ma nı _____ n za ma nı gel _____

3 _____ di _____ yas _____ ma tem _____

4 _____ ge yip ka ra _____ 3 _____ bağ la ma nı _____ n _____

5 _____ za ma nı _____ gel _____ di _____ va _____ 3 _____ 3 _____

6 Bağlantı
_____ h ya _____ s ma tem ge yi _____ p ka ra _____

8 _____ bağ la ma nı _____ n za ma nı gel _____ di _____ i _____

(Ah) Felek bahtıma gara dedi
Harap etti ömrümü vah
Gel kurtar ecel bu canı
Gitmek zamanı geldi

Bağlantı
Di gel anam gel dertliyim aman dertliyim aman gel

➤ Akşam Olur Güneş Gider Ay Gelir

Sivas/Divriği yöresine ait "Akşam Olur Güneş Gider Ay Gelir" adlı eser, Neriman Altındağ Tüfekçi'nin okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

**Akşam Olur Güneş
Gider Ay Gelir**

Yöre
Sivas/Divriği

Derleyen
Muzaffer SARISÖZEN

Kaynak Kişi
Nuri ÜSTÜNSE

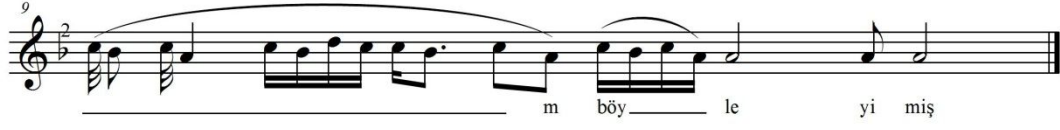
Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Yav ri yav ri ak şam o lur gü neş gi der ay ge li r
o yar git mi ş
ya ta ğın da yan gc li r yan gc li r
yav ri yav ri ah e din ce ci ğe rim den kan ge li r
za ten bah tı m
ka ra ya zı m
böy le yi miş za ten bah tım
gü lüm eğ len eğ len eğ
len eğ len ka ra ya zı

2

Akşam Olur Güneş
Gider Ay Gelir

(Yavri yavri) Çık ayvana bak yıldızın merdine
Bende düştüm bir güzelin derdine
(Yavri yavri) Şivan ine o güzelin yurduna

Bağlantı

Zaten bahtım kara yazım böyleymiş
Zaten bahtım gülüm eğlen eğlen eğlen
Kara yazım böyleymiş

➤ **Bilmem Kaderden mi Bilmem Tecelli**

Şanlıurfa yöresine ait “Bilmem Kaderden mi Bilmem Tecelli” adlı eser, Mahmut Coşkunses’in okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

**Bilmem Kaderden Mi
Bilmem Tecelli**

Yöresi
Şanlıurfa

Derleyen
Abuzer AKBIYIK

Kaynak Kişi
Mustafa ŞAHİN

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Bil mem ka der den mi bil mem te cel li ek sik mi kıs me tim
az ba na dü ş tü in ti zar mı
al dı n bil mem pe der den yan dı de li gö nül ey
a man a man a man köz bi ze düş tü in ti zar mı
al dı n bil me m pe der de n
yan dı de li gö nül ey a man a man a man köz bi ze düş tü

Felek Beni Bir Nuktada Kayırdı
Verdi Aşkın Şarabını Doyurdu
Bir Seneyi de Dört Mevsime Ayırdı
Kerbela Çölünde Yaz Bize Düştü

Felek Beni Düşürüyor Oyuna
Bir Gün Davet Gittim Sabah Çayına
Bal Şerbet Verdiler de Eller Payına
Sofrada Yanlışlık Tuz Bize Düştü

➤ **Bir Gül İçin Bülbül Giymiş Kareler**

Erzincan yöresine ait “Bir Gül İçin Bülbül Giymiş Kareler” adlı eser, Şerif Tanındı (Erzincan’lı Şerif)’nın okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

**Bir Gül İçin Bülbül
Giymiş Kareler**

Yöresi
Erzincan

Derleyen
TRT Müz. Dai Başkanlığı

Kaynak Kişi
Hafız Şerif TANINDI

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

5
8
11
12
13
14
15

Serbest

Yav ri yav ri bir gül i çin bül bül gey miş ka re ler

ya r ka re ler

o ğu l göz göz ol di

si nem de ki ya re le r

Yav ri gur ban if lah et mez bu dert be ni pa re ler

2

Bir Gül İçin Bülbul
Giymiş Kareler

16
ya_____ r pa_____ re_____ ler

17
neş ter__ a_____ lı_____ p

18
de len yok__ del_____ di ren__ yo_____ k o ğul neş ter a__ lı_____ p

19
gü lüm nen_____ ni nen_____ ni nen_____ ni nen ni_____

20
de len yok del_____ di re yo_____ k

➤ **Bir Kara Kaş Bir Kara Göz Sende Var**

Elazığ yöresine ait “Bir Kara Kaş Bir Kara Göz Sende Var” adlı eser, Mustafa Keser’in okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

**Bir Kara Kaş Bir Kara
Göz Sende Var**

Yöresi
Elazığ

Kaynak Kişi
Mustafa KESER

Derleyen
TRT Müz. Dai. Başkanlığı

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

A___ y bir ka ra kaş bir ka ra göz sen de var sen de var a ma_____ n a ma_____ n

3
bir tü ken mez a na_____ m

5
de li gö nül ben de va_____ r oy_____ oy_____

6
ye di yıl dır der de der man a ra rım a ra rım a ma n a man a ma_____ n

8
hiç de mez sin a na_____ m

9
der de der manben de va_____ r gü lü me ne_____ ni_____ nen ni_____ nen ni nen ni vay

10
ya ri me nen ni nen ni nen ni vay

(Ay) Çok uzanma kavak seni budarım
Yar elinden anam ağı gelse yudarım
İsterisem seni bana vermezler aman
Başım alır diyar diyar gezerim vah

Bağlantı
Gülüme nenni nenni nenni nenni vay
Yarime nenni nenni nenni vay

➤ Huma Kuşu

Erzurum yöresine ait “Huma Kuşu” adlı eser, Mükerrerem Kemertaş’ın okuyuşuna göre Aylin Evin Küçükçelebi tarafından notaya alınmıştır.

Huma Kuşu

Yöresi: Erzurum

Notaya Alan: Aylin EVİN KÜÇÜKÇELEBİ
Kimden Alındığı: Mükerrerem KEMERTAŞ

Serbest

Yav ri yav ri hu ma ku şu yük sek ler den ses le nir

Ah yar koy nun da bir çift su na bes

le nir bes le ni r Yav ri yav ri sen ağ la ma kir pik le rin is

la nır Ah ben ağ lim ki

de li gö nül us la nır us la ni r

a h a h ben ağ lim ki gü lü me ğ len e

ğ len e ğ len e ğ le n de li gö nül

us la nır

➤ **Maraş Maraş Derler Bu Nasıl Maraş**

Şanlıurfa yöresine ait “Maraş Maraş Derler Bu Nasıl Maraş” adlı eser, Münevver Özdemir’in okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

Yöresi
Şanlıurfa

Kaynak Kişi
Mahmut GÜZELGÖZ

**Maraş Maraş Derler
Bu Nasıl Maraş**

Derleyen
Abuzer AKBIYIK
Osman GÜZELGÖZ

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Ma raş ma raş da der ler uy a man a ma n

bu na sı l ma ra ş bu na sı l ma ra ş a l

kı zıl kan i çi n de can ve ren kar da

ş kar da ş kalk gi de li m

yol da ş kalk gi de li m bi zim el ler kır çıl lı dır ge çil me

z yol lar ça mur ku ru sun da gi de li

m bur da n gi de lim

Ufak daşınanda uy aman aman bina yapılmaz
Bir ben ölmeyinen Maraş yıkılmaz

Bağlantı
Kardaş kalk gidelim yoldaş kalk gidelim
Bizim eller kırçılıdır geçilmez
Yollar çamur kurusunda gidelim
Lale sümbül açılında gidelim

➤ **Süsen Açmaz Sümbül Açmaz (Ciğalı Maya)**

Elazığ yöresine ait "Süsen Açmaz Sümbül Açmaz (Ciğalı Maya)" adlı eser, Hafız Osman Öge'nin okuyuşuna göre Şenel Önal'dı tarafından notaya alınmıştır.

Süsen Açmaz Sümbül Açmaz (Ciğalı Maya)

Yöresi: Elazığ
Kaynak: Hafız Osman Öge

Derleyen: Şenel Önal'dı
Notalayan: Şenel Önal'dı

Aranagme I

Ah ba lam sü se naç mış süm bül aç maz gül ağ la

Aranagme I

r Ah yav ru gül da

lı na ay Bül bül ko n mu şa a

he y zar a ğ la rey

Ah Yav ru be nim ge li nim me lü

2

1 mah zu ne yey ka nağ la

re y ah ge li ni

di m ca na dan a yı r dı he le he

he yar yar yar yar ya a

hey ca na n ya rey

ya r a he

y gü lüm ne en

ni ne en ni ne en ni va

Music score for a song in G major (one sharp) and 4/4 time. The lyrics are in Turkish. The score consists of 11 staves of music with lyrics written below the notes.

Lyrics: y ca na nım da n a a a a a a ah a

Lyrics: a a hey ay rıl dım

Lyrics: he he he le yar yar ya r ya r ya

Lyrics: ar ca a n ya r

Lyrics: ya r a he

Lyrics: y gü lüm ne en ni

Lyrics: ne en ni ne en ni vay

Lyrics: ca na nım da an a

Lyrics: h a h a h a

Lyrics: hey a rıl dım

Son

➤ **Yaz Gelende Çıkam Yayla Senin Başına**

Erzurum yöresine ait “Yaz Gelende Çıkam Yayla Senin Başına” adlı eser, Ahmet Turan Şan tarafından notaya alınmıştır.

**Yaz Gelende Çıkam
Yayla Senin Başına**

Yöresi: Erzurum

Notaya Alan: Ahmet Turan ŞAN

Yaz ge len de çı kam yay la yay la se ni ba şı na gü lü m ba şı na gur ban o la m top ra ğı na ta şı na o y za lim fe lek a ğu kat tı a şı ma ca nı m a şı ma Ba ğlan tı A ğam ner de n a şar yo lu yay la nın e y yay la nı n bi n gö lün

Yaylanın kuzusu Koçtan seçilmez (Canım çekilmez)
Otu yemlik suyu kardan içilmez
Anadan geçilir yardan geçilmez (Canım geçilmez)
Ağam nerden aşar yolu yaylanın bingölün

➤ **Yaz Gelince Yaylaları Gezmeli**

Şanlıurfa yöresine ait “Yaz Gelince Yaylaları Gezmeli” adlı eser, Mahmut Güzelgöz’ün okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

**Yaz Gelince
Yaylaları Gezmeli**

Yöresi
Şanlıurfa

Kaynak Kişi
Mahmut GÜZELGÖZ

Derleyen
Abuzer AKBIYIK
Osman GÜZELGÖZ

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Ya da yaz ge lin ce yay la la ri gez me
li ya da yaz ge lin ce yay
la la ri gez me
li ya ka lem al ma lı
gö zel ler bir bir yaz ma lı lı mı n
lı mı n lı mın a ma n

(Ya) Topuğu halhallı burnu hızlı
(Ya) Çeker gider yaylasına eline (lımın aman of)

(Ya) Havayıdır da deli gönül havayı
(Ya) Alıcı kuş yüksek yapar yuvayı (lımın aman of)

(Ya) Türkmen kızı katarlamış çeker mayayı
(Ya) Çeker gider yaylasına eline (lımın aman of)

➤ **Düş Müdür Hayal Mıdır**

Diyarbakır yöresine ait “Düş Müdür Hayal Mıdır” adlı eser, Celal Güzelses’in okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

Düş Müdür Hayal Mıdır

Yöresi
Diyarbakır

Derleyen
TRT Müz Dai. Başkanlığı

Kaynak Kişi
Celal GÜZELSES

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

5
8
Serbest
Düş mü dür ha yal mı dı r bil me dim ya
9
gö züm ya şı a kıp get ti sil me dim a ma
10
n gü lüm a ma n ben vaad li yi m
11
Arasaz
14
ben de sen siz gül me dim ya r yar
15
is te r dün yam fe le

2

Düş Mûdür Hayal Mıdır

16 k fe le k

17 bah çey le 3 bağ lar

18 Arasaz is ter dün yam fe le

20 k bah çey le 3 bağ lar

➤ **Gelini Gelini Köyün Gelini**

Malatya yöresine ait “Gelini Gelini Köyün Gelini” adlı eser, İzzet Altınmeşe’nin okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

**Gelini Gelini
Köyün Gelini**

Yöresi
Malatya

Derleyen
Fahri KAYAHAN

Kaynak Kişi
Fahri KAYAHAN

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Ge li ni ge li ni
kö yün ge li ni sa ra maz ol
dum da in ce be li ni
kı na lar ya k mış ta o y kar daş
na zik e li ni
ah ge lin ağ la rım oy o y
söy ler ağ la rım oy o y bah tı ka ra lım oy o y

Karşı ki dere de akıyor seller
İçerim yanıyor ne bilsin eller
Oturup ağlasam (kardaş) delidir derler

Bende bu gelini yaralı gördüm
Saçları boynunda dolalı gördüm
Bende bu bahtımı (kardaş) karalı gördüm

Bağlantı
Gelin ağlarım oy oy
Söyler ağlarım oy oy
Bahtı karalım oy oy

➤ **Humar Gözlüm Bakışından Doyamam**

Elazığ yöresine ait “Humar Gözlüm Bakışından Doyamam” adlı eser, Şemsettin Taşbilek’in okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

Yöresi
Elazığ

**Humar Gözlüm Bakışından
Doyamam**

Derleyen
Şenel Önalı

Kaynak Kişi
Hafız Osman ÖĞE

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

5
8
11
14
16
17
18

Serbest

Arasaz

A man hu mar göz lüm ba kı şın dan do ya mam yav rum a ma n
o ğul o ğul ger da n da
be ni çok tur ey sa ya ma m

2

Humar Gözlüm Bakışından
Doyamam

21

Humar Gözlüm Bakışından
Doyamam

3

48

o ğul ba kar i se_____ m

49

ah gü lüm nen ni_ nen_____ ni nen_____ ni

50

iki_ gö zü_____ m har ol sun

➤ İki Bülbül Figan Eder Bir Güle

Erzurum yöresine ait “İki Bülbül Figan Eder Bir Güle” adlı eser, Hulusi Seven’in okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

İki Bülbül Figan
Eder Bir Güle

Yöresi
Erzurum

Derleyen
Hulusi SEVEN

Kaynak Kişi
Hulusi SEVEN

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Of of ____ of iki bülbül fi gan e de ____ r

2
bir gü le ____

3
bir gü ____ le a ğa ____ m re va mı dır ____

4
gü lüm a ma ____ n ben ağ la ya ____ m

5
el gü ____ le ____

6
yav ri yad el leri do kun ma sı ____ n o gü ____

7
____ le gi dem ge le ____ m

8
ben gü lü mü ____ kok la ____ ya ____ m a ğa ____ m gi dem ge le ____ m

2

İki Bülbül Figan
Eder Bir Güle

(Of of) Bülbül hara ben yarime ağlarım ağlarım
(Ağam) Aşk ateşiyle (gülüm aman) dertli sinem dağlarım
(Yavri yavri) Görenler sorsa nedir figanın
Bülbül gibi ben de güle ağlarım
(Ağam) Bülbül hara ben yarime ağlarım

➤ **Kemend Attım Dala Ben**

Erzincan yöresine ait “Kemend Attım Dala Ben” adlı eser, Hafız Şerif Tanındı (Erzincan’lı Şerif)’nın okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

**Kemend Attım
Dala Ben**

Yöresi
Erzincan

Derleyen
Hafız Şerif TANINDI

Kaynak Kişi
Hafız Şerif TANINDI

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

Yav__ ri yav__ ri ke me_____ nd at__ tı_____

__ m da_3_ la_3_ be_____ n

düs_3_ tü_____ m hal_____

dan_3_ ha_3_ la_3_ be_____ n

Ah o_3_ ğul o_3_ ğul_____ mih ne_____ t

le__ yu__ va_3_ yap tim_____ a_3_ man a_3_ ma_____ n

2

Kemend Attım
Dala Ben

13 el a ma n u çu r ma dı m

14 ba la be n di ge l a na m

15 ge l di ge l

16 di ge l di ge l ha yın gel

(Yavri yavri) Ağlarım ağlar oldu
Yine o çağlar oldu
(Ah oğul oğul) Yareli geyik gibi
Meskânım dağlar oldu
Di gel anam gel di gel di gel di gel hayın gel

➤ **Yakına Gel Yakına**

Doğu Anadolu yöresine ait “Yakına Gel Yakına” adlı eser, Safiye Ayla’nın okuyuşuna göre araştırmacılar tarafından notaya alınmıştır.

Yakına Gel Yakına

Yöresi
Doğu Anadolu

Derleyen
Sadeddin KAYNAK

Kaynak Kişi
Sadeddin KAYNAK

Notalayan
Erkan AKBAŞ
Yavuz ŞEN

A ma n ya kı na
ge l ya kı na ge l
ya kı na hay ra n
si yah zül fün al ya na ğa do ku na a ma n
a ma n a
ma n gü lüm a ma n ah o ğul

(Aman) Mail oldum kirpiklerin okuna
(Hayran) Ben felek vurgunuyum (aman)
Ah gülüm aman ah oğul

➤ **Benim Aşnam Kemer Bağlar Beline**

Gaziantep yöresine ait “Benim Aşnam Kemer Bağlar Beline” adlı eser, Ferruh Arsunar tarafından derlenmiştir.

**Benim Aşnam Kemer
Bağlar Beline
(Gelin Mayası)**

Yöresi: Gaziantep

Derleyen: Ferruh ARSUNAR

Serbest

Be nim aş na_____m ke mer_____ bağ lar_____

3
be line_____ ben kur ba nim_____

6
_____ di ya man_____

8
Aş re ti ne eli_____ ne_____ dört ga zi ler_____

10
_____ di ya man_____

12
di ya man_____ ge lin_____ su nam_____ gi bi_____

Bir balıkçı kaptı kaçtı fesimi
Çok çağırdım işitmedi sesimi
Anam yoktur bacım çeksin yasımı
Hey ağalar gelen suna kimindir